

Слободан ЛАЗОВИЋ

ПТИЦА ОТВОРЕНОГ КЉУНА

Седим поред дебелог човека, кравата му преломљена попола на месту где почиње брдо сала. Дише и зноји се тим салом. Напред, говорник маше рукама, колута очима преко микрофона. Ваздух се кисели, на зној, на мокраћу, на смрад заударујући. Шушка преврнути папир. Полугласан говор у сали пење се на прозоре. И кад се говорници промене, тече иста, пихтијаста прича по сали. У последњем реду неко хрче. Али ко гледа према последњем реду?

— Видиш ли је — одједном пита гојазни сусед смешно кривећи уста. Очима лута по таваници.

— Птица — и трепће капцима из страха да му не улети у очи. Трза се када птица удара главом о светле лустере. Повија се да закљони лице.

— Колико сам ја зеба ухватио, а ову не могу — прича шапатам.

Није постојала никаква птица. Осим њега нико више није гледао увис. Али се он понашао тако уверљиво да је птица морала бити ту, изнад нас.

Од његовог крупног дисања учини ми се да и ја чујем лепет крила. Више ми није изгледало чудно што он види некакву птицу, већ како би се то огромно, дебело тело покренуло да је ухвати.

— Погинуће — дахће ми у уво, плувачка ми улеће у шкољку.

— Морам да је спасем.

Пролиће се на месту да дохвати птицу, брзо се скупља да га остали не примете и да не прекине говорника. Према сјају његових очију успевам да пратим лет птице. Чини ми се да се птица плаши бујице речи и да пред њом бежећи удара у тврде зидове, не успевајући да научи лекцију непроходности кроз речи које се понављају и немају јасно значење. Али, да не размрска главу и падне, као да је чува невидљиви канап затегнут између ње и неког непознатог. Он потеже један крај сваки пут кад се птица самоубилачки устреми према прозору не би ли се дочепала светлости и враћа је натраг, а други она држи у кљуну и гута га или повраћа.

Мојем суседу дисање узнемирава стомак, зној лице. Заглављује се у столицу. Шишти ми у уво:

— Кад ће пауза?

Коме, питам се, више треба пауза, птици или њему.

Речи пливају по стешњеном и усмрделом ваздуху, завлаче се под столице, улазе у лобање, пролазе кроз уши, надвлаче се са дамарима.

Мешају се, саплићу једна о другу, пузе по поду. Плету се и праве мрежу која се пење до таванице и поново пада на гомилу глава. Речи, као небрасли птићи, поново долазе до микрофона и завлаче се у његове жице.

Сусед има црвено лице и уста пуна пљувачке. Из груди му излазе кратке, дебеле руке и широко, млитаво сало. Дише као да прегладно гута парче прљавог ваздуха. С муком се помера, затежући канап на коме је везана птица.

Нови говорник подиже глас и лупа шаком по пулту. Заstraшена птица крешти,

— Чујеш ли је — смеје се дебели комшија?

Птицу не жели нико да слуша. Њен глас се губи. Оно што се пробија у кратким паузама, између склапања и отварања уста, мало је и неразговетно.

Што говорник прича јаче и ужурбаније, птица силније и упорније удара у зидове. У све већим круговима бежи од микрофона који је, очигледно, највише страши.

Шарено перје и уплашен лет подсетили су ме на малу Татјану која се, стидљиво, пријавила уз мене на ветру, замршене косе, стискајући ми у грчу мишицу. Татјана је одлазила, а били смо заједно само један дан.

— Више се не могу вратити — шапутала је.

Косом ми додиривала образ и гледала ме широким, плавим очима, са сузом у дну. Мала водена лоптица скупљала се дуго, спуштала на капак, сјајећи се и издужујући. Испружио сам длан да капне на њега, да је имам целу, топлу и меку. Татјана је нестала пре него што је суза пала. Гледао сам у празан длан.

Погледао сам и сада у отворен длан. На њему лежи мртва, шарена, млака, мала птица, уливена у кожу, отвореног кљуна.

Сала се ускомеша. Седишта лупају за нагло подигнутим задњицама. Огромно дебело тело говорника силази са говорнице, лица заклоњеног и изгубљеног. По поду се вуку придављене речи, попалили гласови, излетела пљувачка, исцеђени зној и просута отрована вода из препукле чаше.

Велики трбух мога суседа се надувава, прелива преко наслона, обара упарађене редове столица, говорницу, микрофон, говорнике и слушаоце. Сала се, све у њој, претвара у огроман претоварен стомак, подрхтавајући од сала и смрадног ваздуха скупљеног у њему.

У углу, под плафоном, мала уплашена птица још налеће главом на зид и, губећи снагу, све мање се измиче да би поновила кретњу супротну од падања и дављења по поду.

Узалуд претражујем папире, записе на столицама, исписане пароле на зидовима, мој дебели сусед нема нигде сачувано име. Боже, колико ће трајати ова пауза док не уклоне његово тело.

*Из рукописа романа
»Рука од иалаца«*